

Toelichting bij het Model Raamovereenkomst ARVODI-2025

I Inleiding

Algemeen

Dit is de Toelichting bij het Model Raamovereenkomst. Het Model bevat een aantal vaste bepalingen die bij elke Raamovereenkomst van toepassing zijn. Het Model geeft ook de mogelijkheid sommige elementen wel of niet te gebruiken, als de specifieke situatie dat vereist. Deze elementen zijn te herkennen aan de aanduidingen **<OPTIONEEL>** en **OF**. Als hierin een keuze is gemaakt, de overige bepalingen zoveel mogelijk zijn ingevuld en de artikelen doorgenummerd zijn, praten we over de concept-raamovereenkomst. Na ondertekening door Opdrachtgever en Opdrachtnemer is het de Raamovereenkomst.

In het kader van een aanbestedings- of offerteprocedure moet de concept-raamovereenkomst worden meegezonden omdat hierin ook eisen en voorwaarden zullen staan die voor Opdrachtnemer van belang zijn om de offerte te kunnen opstellen.

Deze Toelichting is openbaar, maar maakt geen onderdeel uit van de Raamovereenkomst. Bij twijfel over de betekenis en/of uitleg van het Model Raamovereenkomst kan hetgeen in deze Toelichting staat mede bepalend zijn. De Toelichting doet geen afbreuk aan hetgeen Partijen in een concreet geval zijn overeengekomen.

Gebruik

Het is aan te raden bij alle raamovereenkomsten de ARVODI van toepassing te verklaren in combinatie met het Model Raamovereenkomst. Het Model is afgestemd op de ARVODI en eventuele afwijkingen van de ARVODI kunnen niet tot stand komen zonder dat deze zijn opgenomen in de Raamovereenkomst.

Het Model is ook geschikt voor onderzoeksdiensten die op niet-wetenschappelijke wijze worden uitgevoerd. Voor wetenschappelijk onderzoek (waarmee onderzoek wordt bedoeld dat op wetenschappelijke wijze, in lijn met de Europese Gedragscode voor Wetenschappelijke Integriteit (ALLEA-gedragscode) wordt uitgevoerd) is een apart model van een Raamovereenkomst beschikbaar (Model Raamovereenkomst voor wetenschappelijk onderzoek). Daarnaast is er een model raamovereenkomst voor inhuur.. Bij twijfel welk model gebruikt moet worden, wordt aangeraden contact op te nemen met de juridische afdeling.

Ondertekening

Het is van belang dat de Raamovereenkomst rechtsgeldig wordt ondertekend. De betrokken minister of staatssecretaris is altijd zelfstandig bevoegd om de Raamovereenkomst te ondertekenen (op grond van de Comptabiliteitswet 2016). Als de Raamovereenkomst niet door maar namens de betrokken minister of staatssecretaris wordt ondertekend, is het van belang om

na te gaan of de ondertekenaar daartoe gemachtigd is. Raadpleeg hiervoor de regeling over volmacht en/of mandaat van het ministerie.

Of de ondertekenaar van Opdrachtnemer bevoegd is om de Raamovereenkomst rechtsgeldig te ondertekenen, kan worden gecontroleerd aan de hand van een uittreksel uit het Handelsregister (eventueel in combinatie met een volmacht).

II Artikelsgewijze toelichting

Hierna wordt niet op ieder artikel ingegaan. Alleen die bepalingen die vragen kunnen oproepen, worden behandeld.

Artikel 1 Voorwerp van de Raamovereenkomst

- 1.1 In dit lid wordt omschreven dat Opdrachtgever gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst Offerteaanvragen kan doen. Opdrachtnemer is verplicht om op verzoek een Offerte in te dienen en na gunning de Diensten uit te voeren.
- 1.2 Het tweede lid stelt nadrukkelijk dat uitsluitend de ARVODI op de Raamovereenkomst van toepassing zijn. Als Opdrachtnemer in diens offerte eigen algemene voorwaarden op de offerte van toepassing heeft verklaard, worden deze door het sluiten van de Raamovereenkomst buiten toepassing verklaard.
- 1.3 In dit lid wordt de rangorde aangegeven van de documenten die deel uitmaken van de Raamovereenkomst. Daarbij gaan de Aanbestedingsstukken boven de Inschrijving van Opdrachtnemer. In de Aanbestedingsstukken zijn namelijk de eisen van Opdrachtgever opgenomen en die zijn leidend.

Als Opdrachtnemer persoonsgegevens verwerkt voor Opdrachtgever moeten Partijen een verwerkersovereenkomst sluiten. In bepaalde gevallen is één verwerkersovereenkomst die geldt voor alle Nadere Overeenkomsten voldoende. Deze verwerkersovereenkomst wordt dan op het niveau van de Raamovereenkomst gesloten. In andere gevallen moet per Nadere Overeenkomst een verwerkersovereenkomst worden gesloten. Het is aan te raden bij de keuze tussen deze opties een privacydeskundige te betrekken.

1.6, 1.7 en 1.8

Artikel 1.6, 1.7 en 1.8 zijn optioneel en alleen van belang als rapportages moeten worden opgeleverd als eindresultaat. Als dat niet het geval is volstaan de overwegingen van de Raamovereenkomst om de door Opdrachtnemer op grond van een Nadere Overeenkomst te verrichten Diensten te duiden. Die Diensten zullen in een op basis van een Offerteaanvraag uitgebrachte Offerte nader omschreven worden. De Offerteaanvraag en Offerte maken vervolgens als Bijlage deel uit van een Nadere Overeenkomst.

Artikel 2 Duur van de Raamovereenkomst en Nadere overeenkomst

In artikel 2 wordt aangegeven wanneer de Raamovereenkomst tot stand komt en wat de duur van de Raamovereenkomst is. Het is niet de bedoeling dat werkzaamheden worden verricht voordat Partijen de Raamovereenkomst ondertekend hebben. Als er problemen

ontstaan bij het uitvoeren van de Diensten moeten er heldere afspraken zijn waaraan Partijen hun rechten en verplichtingen kunnen ontleen.

- 2.1 De duur van een raamovereenkomst inclusief verlengingsopties bedraagt op grond van de Aanbestedingswet 2012 in beginsel maximaal vier jaar. Alleen in bijzondere omstandigheden kan voor een langere looptijd dan vier jaar worden gekozen. De keuze voor een langere looptijd moet goed worden onderbouwd. Het gebruik van verschillende optie jaren is niet mogelijk als de oorspronkelijke looptijd al vier jaar bedraagt.

De twee optionele bepalingen moeten worden opgenomen als er gebruikt wordt gemaakt van verlengingsopties.

- 2.4 De maximale waarde en/of hoeveelheid van een raamovereenkomst moet in de Aanbestedingsstukken worden opgenomen. In het kader van de jurisprudentie op het gebied van de maximale waarde van raamovereenkomsten sorteert een raamovereenkomst geen effect meer zodra de maximale waarde en/of hoeveelheid is bereikt. Het is dus van belang dat er per keer dat een Offerteaanvraag onder de Raamovereenkomst wordt uitgezet, eerst wordt bepaald of daarmee niet de maximale waarde en/of hoeveelheid van de Raamovereenkomst wordt bereikt. Als dat het geval is, kan de opdracht niet meer onder de Raamovereenkomst worden uitgezet. Opdrachtgever kan de Raamovereenkomst met onmiddellijke ingang schriftelijk of per e-mail opzeggen als de maximale waarde en/of hoeveelheid is bereikt, of deze door een volgende opdrachtverstrekking kan worden overschreden.

- 2.5 In de ARVODI is geen standaard boeteclausule opgenomen. Als het van groot belang is dat de Diensten voor een bepaalde datum moeten zijn afgerond, kan ervoor gekozen worden in de Raamovereenkomst een boete te stellen op het niet-tijdig nakomen van de verplichtingen. Artikel 2.5 bevat een optionele boetebepaling voor verplichtingen die niet in de Nadere Overeenkomst worden geregeld. De hoogte van de boete kan bijvoorbeeld een percentage van de waarde van de Raamovereenkomst of een vast bedrag zijn, waarbij een maximum ingevuld moet worden.

Uitgangspunt van de wet is dat een overeengekomen boete in de plaats komt van de verplichting tot het betalen van schadevergoeding. Van dat uitgangspunt mag contractueel worden afgeweken. Omdat een boetedreiging voor Opdrachtnemer vooral een prikkel is om de verplichtingen uit de Raamovereenkomst na te komen en niet tekort te schieten, is er in het Model voor gekozen dat naast de boete nakoming en schadevergoeding kan worden gevorderd.

Opdrachtnemer kan diens rechten op betaling met goedkeuring van Opdrachtgever overdragen (ook wel cederen genoemd) aan derden. In dat geval kan het lastig zijn een verschuldigde boete te verrekenen met betalingen van Opdrachtgever. Daarom moet zeker gesteld zijn dat Opdrachtgever het recht heeft boetes in mindering te brengen op betalingen van door Opdrachtnemer ingediende facturen, zelfs als het recht op de uitbetaling daarvan aan een derde is overgedragen.

Artikel 4 Prijs en overige financiële bepalingen

In dit artikel worden de afspraken over de prijs en overige financiële bepalingen opgenomen.

- 4.1 Er moet gekozen worden tussen een vaste totaalprijs of een prijs op basis van nacalculatie.
- 4.4 Deze bepaling over tarieven kent drie alternatieven.

Het eerste alternatief is werken met vaste tarieven die niet veranderen tijdens de contractperiode. Bij kortdurende contracten is dit een goede optie.

Het tweede alternatief biedt de mogelijkheid van een tariefswijziging op basis van een voorstel van Opdrachtnemer. Opdrachtgever calculeert dan bij aanvang van de Raamovereenkomst al in dat na een bepaalde termijn sprake kan zijn van tariefswijziging. Het hier genoemde CBS-prijsindexcijfer is hierbij leidend.

Het derde alternatief is hetzelfde als het tweede alternatief, maar met het verschil dat een andere (passender) prijsindex gekozen kan worden. Aangeraden wordt deskundig advies hiervoor in te winnen. Het prijsindexcijfer is beschikbaar via de internetsite van het Centraal Bureau voor de Statistiek (www.cbs.nl, <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/82838NED/table?dl=6B06E>)

De geïndexeerde tarieven zijn van toepassing op nieuwe Nadere Overeenkomsten. Als het wenselijk is dat de geïndexeerde tarieven ook op lopende Nadere Overeenkomsten van toepassing zijn, kan de optionele bepaling worden toegevoegd.

- 4.5 Artikel 15.1 van de ARVODI verplicht Opdrachtnemer tot het versturen van een e-factuur op de in de Overeenkomst voorgeschreven wijze. Opdrachtnemer vermeldt op de e-factuur in ieder geval de orderreferentie en het digitale adres van Opdrachtgever (organisatie-identificatienummer (OIN)). Meer informatie over e-factureren aan de Rijksoverheid is te vinden op www.helpdesk-efactureren.nl of een eventuele Opdrachtgeverspecifieke financiële bijsluiter.

Als Opdrachtnemer niet in staat is om een e-factuur te versturen moet de tweede optie van artikel 4.5 worden opgenomen en ingevuld.

- 4.7 Als geen sprake is van een voorschot of als een Raamovereenkomst gesloten wordt met een ander publiekrechtelijk lichaam is een kredietinstellingsgarantie niet nodig en kan dit lid worden opgenomen.
- 4.8 Opdrachtnemer mag maar één keer BTW in rekening brengen.

Artikel 5 Contactpersonen/ <OPTIONEEL> Overleg/ <OPTIONEEL> Rapportage/ <OPTIONEEL> Projectleiders/ <OPTIONEEL> Begeleidingscommissie/stuurgroep

Contactpersonen

- 5.1 Het is van belang de relatie tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer en de positie van de contactpersonen helder te regelen. Uitgangspunt is dat contactpersonen de Partijen binden voor zover het de uitvoering van de Diensten betreft (zie artikel 8 van de ARVODI). Als dat niet de bedoeling is moet artikel 5.4 worden opgenomen. Het is aan te raden contactpersonen te benoemen die voldoende bevoegdheid hebben om met Opdrachtnemer afspraken te mogen maken.

Informatieplicht

- 5.2 In artikel 7 van de ARVODI is een algemene informatieplicht vastgelegd voor Opdrachtnemer. In artikel 5.2 kan deze plicht nader worden uitgewerkt.

Begeleidingscommissie of stuurgroep

- 5.5 Als er behoefte is aan het instellen van een begeleidingscommissie of een stuurgroep, kan artikel 5.5 worden opgenomen. Het is aan te raden de taken en verantwoordelijkheden helder vast te leggen (let ook op wat hiervoor is vermeld over contactpersonen). Dit gebeurt bij voorkeur in een Bijlage bij de Raamovereenkomst. Eventuele personele wisselingen zijn zo makkelijker door te voeren door de Bijlage aan te passen.

Artikel 7 Intellectuele eigendomsrechten

In artikel 23 van de ARVODI is bepaald dat de auteursrechten en databankrechten worden overgedragen aan Opdrachtgever. Dit uitgangspunt is gekozen in het kader van het Rijksbeleid om te werken aan meer openbaarheid en transparantie ('Open Overheid'). De resultaten van de Diensten die zich daarvoor lenen kunnen daardoor in de vorm van open data aan de samenleving ter beschikking worden gesteld. Ook kan Opdrachtgever de resultaten verder (laten) doorontwikkelen.

In de Wet versterking auteurscontractenrecht is bepaald dat afspraken over auteursrechten in bepaalde gevallen in de overeenkomst zelf moeten staan. Daarom is het uitgangspunt van artikel 23 van de ARVODI in artikel 6 nog eens herhaald.

In bepaalde gevallen is het voor Opdrachtgever niet nodig om de auteursrechten en databankrechten te krijgen, terwijl de Opdrachtnemer wel veel belang kan hebben bij het krijgen van deze rechten. In zulke gevallen kunnen Partijen afspreken dat de auteursrechten en databankrechten bij Opdrachtnemer blijven en dat Opdrachtgever een gebruiksrecht (ook wel licentie genoemd) krijgt. Daarvoor kan de optionele bepaling worden gebruikt.

Als wordt gekozen voor een gebruiksrecht is het belangrijk dat dit in ieder geval het recht op openbaarmaking en verveelvoudiging omvat. Daarom wordt aangeraden deze optionele bepaling helemaal over te nemen in de Raamovereenkomst.

Als gebruik wordt gemaakt van de optionele bepaling gelden de artikelen 23.1, 23.4 en 23.5 van de ARVODI niet. Artikel 23.5 ziet op het doen van afstand van persoonlijkheidsrechten. Het is niet gebruikelijk om afstand van persoonlijkheidsrechten te vragen in geval van een gebruiksrecht. Dit optionele artikel gaat er dan ook vanuit dat dat niet gebeurt. Als het van belang is hier wel iets over te regelen wordt aanbevolen contact op te nemen met de juridische afdeling.

ADVIES: Het is aan te raden bij elke opdracht in kaart te brengen bij welke Partij de auteursrechten en databankrechten het beste kunnen komen te liggen. Daarbij is goed om te beseffen dat het laten overdragen van de auteursrechten en databankrechten effect kan hebben op de prijs die Opdrachtnemer in rekening brengt. Bij twijfel wordt aanbevolen contact op te nemen met de juridische afdeling.

Artikel 8 <OPTIONEEL> Informatieverplichting en audit

Opdrachtgever kan om verschillende redenen behoefte hebben aan (aanvullende) zekerheid over het naleven van de Raamovereenkomst en/of Nadere Overeenkomst en daarmee verband houdende wet- en regelgeving.

Opdrachtnemer kan die zekerheid op eigen initiatief verschaffen in het kader van kwaliteitsborging. Kwaliteitsborging is onderdeel van kwaliteitsmanagementsystemen (vgl. ISO 9000) en is er op gericht de klant het vertrouwen te geven dat aan kwaliteitseisen wordt voldaan.

Opdrachtgever kan ook zelf het initiatief nemen. Opdrachtgever kan een informatieverzoek doen of het zwaardere middel van een controle of audit inzetten. Een audit kost meestal tijd en geld. Daarom mag van Opdrachtgever worden verwacht dat alleen een audit wordt uitgevoerd als daarvoor een concrete aanleiding is.

Die aanleiding kan een wettelijke verplichting, een bepaalde vorm van toezicht of een bijzondere verantwoordingsplicht zijn. Zo kan een audit bijvoorbeeld nodig zijn om te voldoen aan:

- een corrigerende maatregel op last van de Autoriteit Persoonsgegevens;
- de informatieverplichting aan de Kamers op grond van artikel 68 Grondwet.

- 8.1 Dit artikellid onderstreept het belang van kwaliteitsmanagement en verplicht Opdrachtnemer in dat verband tot het treffen van maatregelen van kwaliteitsborging.
- 8.2 Opdrachtgever kan er belang bij hebben dat Opdrachtnemer aantoont dat die aan zijn verplichtingen uit de Raamovereenkomst en/of Nadere Overeenkomst voldoet en zal blijven voldoen. Opdrachtgever kan daartoe een audit (laten) uitvoeren maar dat kost beide Partijen tijd en geld, terwijl soms een minder ingrijpend middel volstaat. Het in lid 2 bedoelde informatieverzoek is zo'n minder ingrijpend middel.
- 8.3 Opdrachtgever kan op grond van lid 3 zelf of door een derde een audit (laten) uitvoeren naar de naleving van de Raamovereenkomst en/of Nadere Overeenkomst en daarmee verband houdende wet- en regelgeving. Opdrachtnemer moet hieraan meewerken. Zo'n audit kan betrekking hebben op contractuele en wettelijke verplichtingen, zoals naleving van de AVG, de arbeidsomstandighedenwetgeving of eisen aan informatieveiligheid. Een audit kost tijd en geld en kan toegang tot bedrijfsvertrouwelijke informatie vereisen. Het wordt aanbevolen niet lichtzinnig te besluiten tot een audit en de inhoud en opzet daarvan vooraf af te stemmen met Opdrachtnemer.

Artikel 9 <OPTIONEEL> Onderzoeksmateriaal (niet-wetenschappelijk onderzoek)

Als het Model gebruikt wordt voor niet-wetenschappelijk onderzoek (waarmee onderzoek wordt bedoeld dat op niet-wetenschappelijke wijze is uitgevoerd) is het goed om afspraken te maken over het materiaal dat Opdrachtnemer tijdens het onderzoek verzamelt.

N.B. Voor wetenschappelijk onderzoek (waarmee onderzoek wordt bedoeld dat op wetenschappelijke wijze is uitgevoerd) moet het Model Raamovereenkomst voor wetenschappelijk onderzoek gebruikt worden.

- 9.1 Het onderzoeksmateriaal kan nuttig zijn voor Opdrachtgever. In dat geval kan Opdrachtgever ervoor kiezen de eigendom daarvan te laten overdragen door de eerste optie op te nemen in de Overeenkomst. Als Opdrachtgever geen belang heeft bij het materiaal kan de eigendom daarvan bij Opdrachtnemer blijven en neemt Opdrachtgever de tweede optie op.

Met onderzoeksmateriaal wordt het materiaal bedoeld dat de onderzoekers gebruiken ten tijde van het doen van onderzoek. Voorbeelden zijn enquêteformulieren en gespreksverslagen. Door onderzoeksbureaus op eigen kosten ontwikkelde formats of software worden niet als onderzoeksmateriaal aangemerkt.

Artikel 10 <OPTIONEEL> Overige Voorwaarden

Geheimhouding

- 10.1 Op het schenden van een geheimhoudingsverplichting kan een boete worden gezet. Hiervoor kan bijvoorbeeld worden gekozen als er bij het uitvoeren van de Raamovereenkomst en/of Nadere Overeenkomst gevoelige informatie wordt gedeeld met Opdrachtnemer (en diens Personeel).

Een boete moet een voldoende afschrikwekkend effect hebben. De hoogte van de boete moet wel redelijk zijn. Voor het bepalen van de hoogte van de boete wordt aangeraden te overleggen met de juridische afdeling.

Aansprakelijkheid

- 10.2 In de ARVODI is de aansprakelijkheid standaard beperkt tot vier maal de hoogte van de opdrachtwaarde per gebeurtenis, tot een maximum van € 3.000.000,- per gebeurtenis. Daarnaast geldt ook de beperking van zes maal de hoogte van de opdrachtwaarde per contractjaar of gedeelte van een jaar dat de Overeenkomst van kracht is, tot een maximum van € 5.000.000,- per contractjaar of gedeelte van een jaar dat de Overeenkomst van kracht is (zie artikel 19 lid 2 van de ARVODI). In bepaalde gevallen kan het gewenst zijn om een andere aansprakelijkheidsbeperking op te nemen. Daarvoor kan deze optionele bepaling gebruikt worden.

Let op: Het is af te raden om de aansprakelijkheid te beperken tot soorten schade, bijvoorbeeld directe schade (en indirecte schade uit te sluiten). In de wet is namelijk niet geregeld wat onder directe of indirecte schade moet worden verstaan en bovendien is de aansprakelijkheid in de ARVODI zelf al beperkt. Ook beperking tot de opdrachtsom is sterk af te raden. De waarde van de opdracht is namelijk meestal veel lager dan de hoogte van een eventuele schade, waardoor dan een groot deel van de schade niet vergoed wordt. Als er een wens bestaat af te wijken van de ARVODI wordt aangeraden advies in te winnen van de juridische afdeling.

Verzekering

- 10.3 In deze bepaling kan een afwijking op de vrij algemene verzekeringsbepaling van de ARVODI worden opgenomen en kan specifiek worden aangegeven waarvoor Opdrachtnemer zich moet verzekeren.

Vrijwaring

- 10.4 Er kunnen redenen zijn om een vrijwaring op te nemen in de Raamovereenkomst. Een vrijwaring houdt in dat de Opdrachtnemer de Opdrachtgever beschermt tegen claims van derden; Opdrachtnemer neemt die als het ware over. Opdrachtnemer zorgt er dan voor dat verweer wordt gevoerd tegen de claim en draagt daarbij alle kosten. Omdat dit veel impact heeft op het ondernemersrisico van Opdrachtnemer en invloed kan hebben op de verzekeraarbaarheid moet deze optionele bepaling alleen in uitzonderingsgevallen en na overleg met de juridische afdeling worden opgenomen.

Discriminatie

- 10.5 De Rijksoverheid wil discriminatie op de arbeidsmarkt tegengaan. Daarom is in deze modelovereenkomst een optionele bepaling opgenomen op grond waarvan Opdrachtgever de mogelijkheid heeft de Raamovereenkomst te beëindigen als Opdrachtnemer, of diens Personeel met een leidinggevende en beslissingsbevoegde positie, onherroepelijk strafrechtelijk is veroordeeld voor discriminatie. Op grond van de Aanbestedingswet 2012 en de Gids Proportionaliteit kan deze bepaling alleen worden opgenomen als dit in het licht van de aard van de overeenkomst proportioneel is. Daarvoor moet worden beoordeeld of de bepaling in redelijke verhouding staat tot het voorwerp van de opdracht. Bij Raamovereenkomsten waarbij arbeidsrelaties aan de orde zijn (zoals bijvoorbeeld een Raamovereenkomst voor uitzenddiensten, voor het beschikbaar stellen van personeel of op het terrein van facilitaire dienstverlening) is dat meestal het geval en is het redelijk deze optionele bepaling in de Raamovereenkomst op te nemen. Bij andere Raamovereenkomsten zal dat meestal niet het geval zijn en wordt de optionele bepaling niet opgenomen.

Algemene afwijkingsbepaling

- 10.6 Dit lid geeft een algemene afwijkingsbepaling en moet bij uitzondering gebruikt worden. Het Rijk wil zoveel mogelijk op dezelfde manier contracteren. Uitgangspunt is daarom dat er geen andere wijzigingen toegepast worden dan in de modelovereenkomst als alternatief of optioneel zijn aangeboden. Als er in uitzonderlijke gevallen toch behoefte bestaat om af te wijken van het model, wordt aangeraden hierover eerst te overleggen met de juridische afdeling.

Colofon

Deze instructie is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de Commissie Bedrijfsjuridisch Advies (CBA) van de Rijksoverheid.

Nadere inlichtingen kunnen ingewonnen worden bij het secretariaat van de CBA (contactgegevens op Rijksportaal).

Uitgegeven maart 2025